

حساب استهلاک انباشته وسایل نقلیه، یک حساب کاهنده دارایی است که در ترازنامه بعد از حساب وسایل نقلیه درج می‌گردد تا از بهای تمام شده وسایل نقلیه کسر شود و ارزش دفتری^۱ وسایل نقلیه به دست آید. حساب استهلاک انباشته یک حساب دائمی است بنابراین در پایان سال مالی بسته نمی‌شود و تا پایان عمر مفید دارایی هر ساله هزینه استهلاک محاسبه و به آن افزوده می‌شود.

مثال ۲: شرکت کوهستان در ۱۳۸۷/۳/۱ مقداری اثاثه‌ی اداری به مبلغ ۲,۸۶۰,۰۰۰ ریال به صورت نقد خریداری کرد. عمر مفید اثاثه اداری مذکور هشت سال و ارزش اسقاط آن ۱۰۰,۰۰۰ ریال است. مطلوب است:

الف) ثبت مربوط به خرید اثاثه‌ی اداری.

ب) ثبت هزینه‌ی استهلاک اثاثه‌ی اداری مذکور در در پایان سال ۱۳۸۷.

ج) ثبت هزینه‌ی استهلاک اثاثه‌ی اداری مذکور در در پایان سال ۱۳۸۸.

د) ثبت هزینه‌ی استهلاک اثاثه‌ی اداری مذکور در در پایان سال ۱۳۸۹.

پاسخ الف)

ثبت مربوط به خرید اثاثه‌ی اداری به صورت زیر است:

دفتر روزنامه شرکت کوهستان

تاریخ	شرح	بدهکار	بستانکار
۸۷/۳/۱	اثاثه اداری وجه نقد بابت خرید مقداری اثاثه‌ی اداری به صورت نقد	۲,۸۶۰,۰۰۰	۲,۸۶۰,۰۰۰

پاسخ ب)

هزینه‌ی استهلاک اثاثه‌ی اداری مذکور به صورت زیر محاسبه می‌شود:

$$\text{هزینه استهلاک یک سال} = \frac{\text{ارزش اسقاط} - \text{بهای تمام شده}}{\text{عمر مفید}}$$

$$۳۴۵,۰۰۰ = \frac{۲,۸۶۰,۰۰۰ - ۱۰۰,۰۰۰}{۸}$$

با توجه به این که اثاثه‌ی اداری مذکور در اول خرداد ماه خریداری شده است، هزینه‌ی استهلاک آن برای سال اول (سال ۱۳۸۷) فقط برای ده ماه محاسبه و ثبت می‌شود ولی در سنوات بعد استهلاک آن به طور کامل محاسبه و ثبت می‌گردد. بنابراین، هزینه استهلاک اثاثه‌ی اداری در سال ۱۳۸۷ برای ده ماه برابر است با:

$$۲۸۷,۵۰۰ = ۳۴۵,۰۰۰ \times \frac{۱۰}{۱۲} = \text{هزینه استهلاک اثاثه اداری برای ۱۰ ماه}$$

همچنین هزینه استهلاک اثاثه‌ی اداری در سال ۱۳۸۷ به صورت زیر ثبت می‌شود:

دفتر روزنامه‌ی شرکت کوهستان

تاریخ	شرح	بدهکار	بستانکار
۸۷/۱۲/۳۰	هزینه استهلاک اثاثه اداری استهلاک انباشته اثاثه اداری بابت هزینه استهلاک اثاثه اداری.	۲۸۷,۵۰۰	۲۸۷,۵۰۰

پاسخ ج)

هزینه استهلاک اثاثه اداری مذکور در سال ۱۳۸۸ به صورت زیر محاسبه می‌شود:

$$۳۴۵,۰۰۰ = \frac{۲,۸۶۰,۰۰۰ - ۱۰۰,۰۰۰}{۸}$$

دفتر روزنامه‌ی شرکت کوهستان

تاریخ	شرح	بدهکار	بستانکار
۸۸/۱۲/۲۹	هزینه‌ی استهلاک اثاثه‌ی اداری استهلاک انباشته اثاثه‌ی اداری بابت هزینه‌ی استهلاک اثاثه‌ی اداری.	۳۴۵,۰۰۰	۳۴۵,۰۰۰

پاسخ د)

هزینه استهلاک اثاثه اداری مذکور در سال ۱۳۸۹ به صورت زیر محاسبه می‌شود:

$$۳۴۵,۰۰۰ = \frac{۲,۸۶۰,۰۰۰ - ۱۰۰,۰۰۰}{۸}$$

دفتر روزنامه شرکت کوهستان

تاریخ	شرح	بدهکار	بستانکار
۸۹/۱۲/۲۹	هزینه‌ی استهلاک اثاثه‌ی اداری استهلاک انباشته اثاثه‌ی اداری بابت هزینه‌ی استهلاک اثاثه‌ی اداری.	۳۴۵,۰۰۰	۳۴۵,۰۰۰

برای ثبت هزینه‌ی استهلاک باید حساب هزینه استهلاک را بدهکار و حساب استهلاک انباشته را بستانکار نماییم.

۶- اصلاح حساب موجودی ملزومات

برای حسابداری ملزومات دو روش وجود دارد: (۱) روش ثبت خرید ملزومات در حساب دارایی و (۲) روش ثبت خرید ملزومات در حساب هزینه. در این کتاب فقط روش اول توضیح داده می‌شود. در روش ثبت خرید ملزومات در حساب دارایی، هنگام خرید ملزومات، حساب موجودی ملزومات، بدهکار و حساب صندوق یا حساب‌های پرداختی بستانکار می‌شود. در پایان سال به میزان ملزومات مصرف شده، حساب هزینه ملزومات را بدهکار و حساب موجودی ملزومات را بستانکار می‌نماییم.

مثال ۱: شرکت الف در تاریخ ۱۳۸۸/۱/۱۷ مبلغ ۸۴۰,۰۰۰ ریال ملزومات اداری به‌طور نقد خریداری کرد. نحوه‌ی ثبت این رویداد به‌صورت زیر است:

دفتر روزنامه شرکت الف

تاریخ	شرح	بدهکار	بستانکار
۸۸/۱/۱۷	موجودی ملزومات وجه نقد بابت خرید ملزومات اداری به صورت نقد.	۸۴۰,۰۰۰	۸۴۰,۰۰۰

فرض کنید در پایان سال پس از انبارگردانی در پایان سال مشخص می‌شود که ۴۶۰,۰۰۰ ریال از ملزومات اداری طی سال مصرف شده و معادل ۳۸۰,۰۰۰ ریال آن در انبار موجود است. لذا ثبت اصلاحی لازم در پایان سال ۱۳۸۸ به‌صورت زیر در دفتر روزنامه‌ی شرکت الف ثبت می‌شود:

دفتر روزنامه شرکت الف

تاریخ	شرح	بدهکار	بستانکار
۸۸/۱۲/۲۹	هزینه‌ی ملزومات موجودی ملزومات بابت اصلاح حساب ملزومات اداری	۴۶۰,۰۰۰	۴۶۰,۰۰۰

حساب‌های دفتر کل شرکت الف در مورد موجودی ملزومات و هزینه ملزومات در پایان سال ۱۳۸۸ پس از انجام ثبت‌های اصلاحی به‌صورت زیر است:

موجودی ملزومات		هزینه‌ی ملزومات	
۴۶۰,۰۰۰	۸۴۰,۰۰۰	۴۶۰,۰۰۰	
	مانده ۳۸۰,۰۰۰		

مثال ۲: شرکت شاداب در تاریخ ۱۳۸۸/۵/۱۴ مبلغ ۳۸۷,۰۰۰ ریال ملزومات اداری به‌طور نقد خریداری کرد. پس از انبارگردانی در پایان سال مشخص می‌شود که ۱۷۵,۰۰۰ ریال از ملزومات اداری در پایان سال در انبار موجود است. مطلوب است ثبت خرید ملزومات و هم‌چنین ثبت اصلاحی لازم در پایان سال ۱۳۸۸ در دفتر روزنامه شرکت شاداب. کل ملزومات خریداری شده در شرکت شاداب طی سال ۱۳۸۸ مبلغ ۳۸۷,۰۰۰ ریال است که در پایان سال ۱۷۵,۰۰۰ ریال آن در انبار باقی مانده است. لذا ملزومات مصرف شده طی سال ۱۳۸۸ برابر است با:

$$۳۸۷,۰۰۰ - ۱۷۵,۰۰۰ = ۲۱۲,۰۰۰$$

لذا ثبت اصلاحی ملزومات در پایان سال ۱۳۸۸ به صورت زیر خواهد بود:

دفتر روزنامه‌ی شرکت شاداب

تاریخ	شرح	بدهکار	بستانکار
۸۸/۵/۱۴	موجودی ملزومات وجه نقد بابت خرید ملزومات اداری به صورت نقد.	۳۸۷,۰۰۰	۳۸۷,۰۰۰
۸۸/۱۲/۲۹	هزینه ملزومات موجودی ملزومات بابت اصلاح حساب ملزومات اداری	۲۱۲,۰۰۰	۲۱۲,۰۰۰

برای اصلاح ملزومات در پایان سال مالی، حساب هزینه‌ی ملزومات را به میزان ملزومات مصرف شده بدهکار و حساب موجودی ملزومات را بستانکار می‌نماییم.

تهیه تراز آزمایشی اصلاح شده ✓

پس از انجام کلیه‌ی ثبت‌های اصلاحی و انتقال آن‌ها از دفتر روزنامه به دفتر کل، مانده حساب‌های دفتر کل تعیین و تراز آزمایشی دیگری تهیه می‌شود. این تراز آزمایشی را که پس از انجام ثبت‌های اصلاحی تهیه می‌کنند، تراز آزمایشی اصلاح شده می‌گویند. تراز آزمایشی اصلاح شده مبنای تهیه‌ی صورت‌های مالی قرار می‌گیرد.

پرسش

- ۱- حساب‌های دفتر کل از نظر انتقال دادن یا ندادن مانده‌ی آن‌ها به سال بعد به چند دسته تقسیم می‌شوند؟ آن‌ها را نام ببرید.
- ۲- به چه حساب‌هایی حساب‌های مختلط می‌گویند؟
- ۳- منظور از اصلاح حساب‌ها چیست؟
- ۴- اصلاح حساب‌ها در چه زمانی صورت می‌گیرد؟
- ۵- ثبت‌های اصلاحی شامل چه مواردی است و از طریق اصلاح کدام حساب‌ها انجام می‌شود؟
- ۶- برای اصلاح حساب پیش دریافت درآمد چه حساب‌هایی بدهکار و یا بستانکار می‌شوند؟
- ۷- برای اصلاح حساب پیش پرداخت چه حساب‌هایی بدهکار و یا بستانکار می‌شوند؟
- ۸- برای ثبت اصلاحی مربوط به درآمدهای تحقق یافته‌ی ثبت نشده تا پایان دوره‌ی مالی، چه حساب‌هایی بدهکار و یا بستانکار می‌شوند؟
- ۹- ثبت اصلاحی مربوط به هزینه‌های تحمیل یافته‌ی ثبت نشده تا پایان دوره‌ی مالی چگونه انجام می‌شود؟
- ۱۰- برای چه دارایی‌هایی استهلاك منظور می‌شود؟
- ۱۱- نحوه محاسبه هزینه‌ی استهلاك چگونه است؟ با یک مثال توضیح دهید.
- ۱۲- حساب استهلاك انباشته چه حسابی است و چگونه در ترازنامه نشان داده می‌شود؟
- ۱۳- موقع خرید ملزومات چه حسابی بدهکار می‌شود؟
- ۱۴- در روش ثبت خرید ملزومات در حساب دارایی، هنگام اصلاح حساب‌ها چه حسابی بدهکار و چه حسابی بستانکار می‌شود؟
- ۱۵- تراز آزمایشی اصلاح شده چه زمانی تهیه می‌شود؟

تمرین

- ۱- شرکت البرز در تاریخ ۱۳۸۸/۱۰/۱ مبلغ ۳۶۰,۰۰۰ ریال بابت تعمیر و نگهداری وسایل نقلیه شرکت برابر که قرار است از تاریخ مذکور به مدت یکسال صورت پذیرد از آن شرکت دریافت کرد. ثبت‌های لازم در تاریخ ۱۳۸۸/۱۰/۱ و ثبت اصلاحی ۱۳۸۸/۱۲/۲۹ در دفاتر شرکت البرز را بنویسید.
- ۲- شرکت نمونه در تاریخ ۱۳۸۸/۸/۱ بابت اجاره‌ی یک دستگاه آپارتمان اداری برای مدت یک سال، مبلغ ۷۲۰,۰۰۰ ریال به آقای محسنی پرداخت کرد. مطلوب است ثبت‌های لازم در دفتر روزنامه‌ی شرکت نمونه در تاریخ ۱۳۸۸/۸/۱ و ثبت اصلاحی پایان سال ۱۳۸۸.
- ۳- شرکت سبحان بابت خدماتی که در اسفند ماه ۱۳۸۸ به مؤسسه توانا ارائه داده است صورت‌حسابی به مبلغ ۳۸۵,۰۰۰ ریال صادر نموده ولی تا پایان سال ۱۳۸۸ ثبتی از این بابت در حساب‌ها به عمل نیآورده است. مطلوب است ثبت اصلاحی لازم در پایان سال ۱۳۸۸ در دفتر روزنامه‌ی شرکت سبحان.
- ۴- هزینه‌های برق شرکت شبنم در بهمن و اسفند ماه ۱۳۸۸ مبلغ ۲۱۶,۰۰۰ ریال است. صورت‌حساب برق در اواخر اسفندماه تحویل شرکت شد اما تا پایان سال وجه آن پرداخت نشده است. مطلوب است ثبت اصلاحی مربوط به این رویداد در پایان سال ۱۳۸۸ در دفتر روزنامه‌ی شرکت شبنم.
- ۵- هزینه حقوق اسفندماه ۱۳۸۸ مؤسسه تابناک ۶۸۳,۰۰۰ ریال است که تا پایان سال ثبت و پرداخت نشده است. مطلوب است ثبت اصلاحی لازم در دفتر روزنامه‌ی مؤسسه تابناک.
- ۶- شرکت سپهر در ابتدای سال ۱۳۸۸ مقداری اثاثه‌ی اداری به مبلغ ۲۸۴۰,۰۰۰ ریال خریداری کرد. عمر مفید این اثاثه ۸ سال و ارزش اسقاط آن ۴۰۰,۰۰۰ ریال می‌باشد. مطلوب است ثبت هزینه استهلاک اثاثه‌ی اداری در پایان سال ۱۳۸۸ در دفتر روزنامه‌ی شرکت سپهر.
- ۷- شرکت صبا در تاریخ ۱۳۸۸/۶/۱۷ مبلغ ۳۸۰,۰۰۰ ریال ملزومات اداری به‌طور نقد خریداری کرد. در پایان سال پس از انبارگردانی مشخص شد که ۱۴۰,۰۰۰ ریال از ملزومات اداری در انبار موجود است. مطلوب است ثبت خرید ملزومات و ثبت اصلاحی لازم در پایان سال ۱۳۸۸ در دفتر روزنامه‌ی شرکت صبا.
- ۸- موجودی ملزومات مؤسسه‌ی شفا در پایان سال ۱۳۸۷ مبلغ ۱۲۸,۰۰۰ ریال است. مطلوب است ثبت اصلاحی لازم در پایان سال ۱۳۸۸ در دفتر روزنامه‌ی مؤسسه‌ی شفا.

مسائل

۱- مؤسسه‌ی زاگرس در تاریخ ۱۳۸۸/۱۰/۲۷ مبلغ ۶۶۰,۰۰۰ ریال بابت تعمیر و نگهداری وسایل نقلیه شرکت کیان دریافت کرد. قرارداد مربوط به تعمیرات فوق برای یک دوره یک ساله از ۱۳۸۸/۱۱/۱ لغایت ۱۳۸۹/۱۰/۳۰ است. مطلوب است: الف) ثبت‌های لازم در دفتر روزنامه مؤسسه‌ی زاگرس در تاریخ‌های ۱۳۸۸/۱۰/۲۷ و ۱۳۸۹/۱۰/۳۰ و هم‌چنین ثبت اصلاحی در پایان سال ۱۳۸۹.

ب) ثبت‌های لازم در دفتر روزنامه‌ی شرکت کیان در تاریخ‌های ۱۳۸۸/۱۰/۲۷ و ۱۳۸۹/۱۰/۳۰ و هم‌چنین ثبت اصلاحی در پایان سال ۱۳۸۹.

۲- شرکت ساحل در تاریخ ۱۳۸۸/۴/۱ بابت اجاره یک دستگاه خودرو برای مدت یک سال، مبلغ ۳۹۰,۰۰۰ ریال به مؤسسه‌ی تاکسیرانی معتمد پرداخت کرد. مطلوب است:

الف) ثبت‌های لازم در دفتر روزنامه‌ی شرکت ساحل در تاریخ‌های ۱۳۸۸/۴/۱، ۱۳۸۸/۱۲/۲۹ و ۱۳۸۹/۳/۳۱.

ب) ثبت‌های لازم در دفتر روزنامه‌ی مؤسسه تاکسیرانی معتمد در تاریخ‌های ۱۳۸۸/۴/۱، ۱۳۸۸/۱۲/۲۹ و ۱۳۸۹/۳/۳۱.

۳- تعمیرگاه سجاد در اسفندماه ۱۳۸۷ بابت تعمیرات جزئی یک دستگاه خودرو متعلق به شرکت شبنم صورت حساب به مبلغ ۳۷۴,۰۰۰ ریال صادر کرد و تحویل شرکت شبنم نمود. این رویداد تا پایان سال ۱۳۸۷ در دفاتر هیچکدام از طرفین ثبت نشده است. مطلوب است ثبت‌های لازم در دفتر روزنامه تعمیرگاه سجاد و شرکت شبنم در پایان سال ۱۳۸۷.

۴- بابت هزینه‌های زیر که مربوط به روزهای پایانی سال ۱۳۸۸ مؤسسه‌ی سحر می باشد تا پایان سال ۱۳۸۸ ثبتی در حساب‌های مؤسسه به عمل نیامده است.

حقوق کارکنان	۲۴۷,۵۰۰ ریال
هزینه‌ی آب و برق	۸۷,۴۰۰ ریال
هزینه‌ی تلفن	۴۷,۸۰۰ ریال

مطلوب است ثبت اصلاحی لازم در پایان سال ۱۳۸۸ در دفتر روزنامه‌ی مؤسسه سحر.

۵- شرکت شهاب در تاریخ ۱۳۸۷/۴/۱ یک دستگاه خودرو به مبلغ ۹,۲۸۰,۰۰۰ ریال خریداری کرد. عمر مفید این خودرو ده سال و ارزش اسقاط آن ۱,۲۰۰,۰۰۰ ریال می باشد. مطلوب است ثبت هزینه استهلاک اثاث‌های اداری در پایان سال‌های ۱۳۸۷، ۱۳۸۸ و ۱۳۸۹ در دفتر روزنامه شرکت شهاب.

۶- شرکت ارس در تاریخ ۱۳۸۸/۷/۱۲ مبلغ ۴۷۲,۰۰۰ ریال ملزومات اداری به‌طور نقد خریداری کرد. در پایان سال پس از انبارگردانی مشخص شد که ۱۸۱,۰۰۰ ریال از ملزومات اداری در انبار موجود است. مطلوب است ثبت خرید ملزومات و ثبت اصلاحی لازم در پایان سال ۱۳۸۸ در دفتر روزنامه‌ی شرکت ارس.

۷- موجودی ملزومات مؤسسه‌ی حقیقت در ابتدای سال ۱۳۸۸ مبلغ ۲۲۸,۰۰۰ ریال است. در تاریخ ۱۳۸۸/۷/۴ نیز مبلغ ۳۲۶,۰۰۰ ریال ملزومات به صورت نقد خریداری کرد. در پایان سال پس از انبارگردانی مشخص شد که ۲۰۴,۰۰۰ ریال از ملزومات اداری در انبار موجود است. مطلوب است ثبت خرید ملزومات در تاریخ ۱۳۸۸/۷/۴ و هم‌چنین ثبت اصلاحی لازم در

پایان سال ۱۳۸۸ در دفتر روزنامه‌ی مؤسسه‌ی حقیقت.

۸- موارد زیر در سال ۱۳۸۱ در مؤسسه‌ی بهمنی اتفاق افتاده است:

الف) در تاریخ ۱۳۸۱/۷/۱ بابت خدماتی که قرار است در یک سال آینده (از تاریخ ۱۳۸۱/۷/۱ به مدت یک سال) به شرکت بوران ارائه شود، مبلغ ۴۸ میلیون ریال دریافت گردید و بلافاصله به حساب بانکی مؤسسه واریز گردید.

ب) در تاریخ ۱۳۸۱/۸/۱ بابت حق بیمه یک سال آینده (از تاریخ ۱۳۸۱/۸/۱ به مدت یک سال) مبلغ ۶ میلیون ریال پرداخت گردید.

مطلوبست:

الف) ثبت رویدادهای فوق در دفتر روزنامه‌ی مؤسسه‌ی بهمنی.

ب) ثبت‌های مربوط به اصلاح حساب‌های پیش‌دریافت و پیش‌پرداخت در پایان سال مالی یعنی ۲۹ اسفند ماه ۱۳۸۱.

۹- مانده‌ی حساب پیش‌پرداخت بیمه و پیش‌دریافت درآمدها در شرکت سبلان قبل از اصلاح حساب‌ها به ترتیب ۴۱ میلیون ریال و ۴۸ میلیون ریال و مانده‌ی حساب ساختمان (که در اول مهر ماه ۱۳۷۹ خریداری شده) ۲۸ میلیون ریال است. با توجه به اطلاعات زیر ثبت‌های مربوط به اصلاح حساب‌های شرکت سبلان را در پایان سال ۱۳۸۱ در دفتر روزنامه شرکت ثبت نمائید.

الف - حقوق و دستمزد ثبت و پرداخت نشده کارکنان در پایان سال ۱۳۸۱ مبلغ ۶ میلیون ریال می‌باشد.

ب - خدمات انجام شده برای مشتریان در پایان سال ۱۳۸۱ که تا پایان سال ثبت دفاتر نشده بالغ بر ۹ میلیون ریال است.

ج - عمر مفید ساختمان ۱۲ سال است و ارزش اسقاط آن ۴ میلیون ریال می‌باشد.

د - بیمه‌ی منقضی نشده تا پایان سال ۱۳۸۱ مبلغ ۱۸ میلیون ریال است.

ه - پیش‌دریافت درآمدها مربوط به خدمات یکساله از تاریخ ۸۱/۸/۱ لغایت ۸۲/۷/۳۰ است.

۱۰- مانده بعضی از حساب‌های شرکت راه گستر در پایان سال ۱۳۸۸ قبل از اصلاح حساب‌ها بصورت زیر است:

نام حساب	مانده بدهکار	مانده بستانکار
پیش‌دریافت درآمد		۱۸۰,۰۰۰
پیش‌پرداخت بیمه	۱۲۰,۰۰۰	
پیش‌پرداخت اجاره	۴۸۰,۰۰۰	
ساختمان	۴۸۰۰,۰۰۰	
استهلاک انباشته‌ی ساختمان		۶۰۰,۰۰۰

اطلاعات زیر نیز در دست است:

الف) حقوق و دستمزد ثبت و پرداخت نشده‌ی کارکنان در پایان سال ۱۳۸۸ مبلغ ۶۸,۰۰۰ ریال است.

ب) عمر مفید ساختمان ۲۰ سال و ارزش اسقاط آن ۸۰۰,۰۰۰ ریال است.

ج) خدمات انجام شده برای مشتریان در پایان سال ۱۳۸۸ که تا کنون ثبت دفاتر نشده بالغ بر ۹۸,۰۰۰ ریال است.

د) پیش‌دریافت درآمدها مربوط به خدمات یکساله از تاریخ ۱۳۸۸/۵/۱ لغایت ۱۳۸۹/۴/۳۱ است.

ه) بیمه‌ی منقضی شده در پایان سال ۱۳۸۸ مبلغ ۸۰,۰۰۰ ریال است.

و) هزینه‌های آب و برق بهمن و اسفند ماه سال ۱۳۸۸ که صورت حساب آن در روزهای پایانی سال واصل شده ولی تا

پایان سال پرداخت نشده، ۱۷۶,۰۰۰ ریال است.

مطلوب است ثبت‌های اصلاحی لازم در پایان سال در دفتر روزنامه شرکت راه گستر.

سوالات چهار گزینه‌ای

- ۱- حساب‌های دائمی حساب‌هایی هستند که:
 - (الف) مانده‌ی آن‌ها به دوره مالی بعد منتقل نمی‌شود.
 - (ب) مانده‌ی آن‌ها به دوره مالی بعد منتقل می‌شود.
 - (ج) مانده‌ی آن‌ها در پایان دوره مالی صفر می‌شود.
 - (د) همیشه در دفاتر شرکت موجود هستند و هیچ‌گاه مانده آن‌ها صفر نمی‌شود.
- ۲- حساب‌های موقت حساب‌هایی هستند که:
 - (الف) مانده‌ی آن‌ها به دوره‌ی مالی بعد منتقل نمی‌شود.
 - (ب) مانده‌ی آن‌ها به دوره‌ی مالی بعد منتقل می‌شود.
 - (ج) مانده‌ی آن‌ها در پایان دوره‌ی مالی کاهش می‌یابد.
 - (د) مانده‌ی آن‌ها در پایان دوره‌ی مالی افزایش می‌یابد.
- ۳- برای اصلاح حساب پیش دریافت در پایان سال:
 - (الف) حساب پیش دریافت بدهکار و حساب وجه نقد بستانکار می‌شود.
 - (ب) حساب درآمد بدهکار و حساب پیش دریافت بستانکار می‌شود.
 - (ج) حساب وجه نقد بدهکار و حساب درآمد بستانکار می‌شود.
 - (د) حساب پیش دریافت بدهکار و حساب درآمد بستانکار می‌شود.
- ۴- برای اصلاح حساب پیش پرداخت در پایان سال:
 - (الف) حساب پیش پرداخت بدهکار و حساب وجه نقد بستانکار می‌شود.
 - (ب) حساب هزینه‌ی بدهکار و حساب پیش پرداخت بستانکار می‌شود.
 - (ج) حساب هزینه‌ی بدهکار و حساب وجه نقد بستانکار می‌شود.
 - (د) حساب پیش پرداخت بدهکار و حساب هزینه بستانکار می‌شود.
- ۵- کدامیک از ثبت‌های زیر در مورد ثبت درآمدهای تحقق یافته ثبت نشده در پایان سال صحیح است؟
 - (الف) حساب پیش دریافت بدهکار و حساب درآمد بستانکار می‌شود.
 - (ب) حساب درآمد بدهکار و حساب پیش دریافت بستانکار می‌شود.
 - (ج) حساب وجه نقد بدهکار و حساب درآمد بستانکار می‌شود.
 - (د) حساب‌های دریافتی بدهکار و حساب درآمد بستانکار می‌شود.
- ۶- کدامیک از ثبت‌های زیر در مورد ثبت هزینه‌های تحمیل یافته ثبت نشده در پایان سال صحیح است؟
 - (الف) حساب پیش پرداخت بدهکار و حساب هزینه‌ی بستانکار می‌شود.
 - (ب) حساب هزینه‌ی بدهکار و حساب‌های پرداختنی بستانکار می‌شود.
 - (ج) حساب هزینه‌ی بدهکار و حساب وجه نقد بستانکار می‌شود.
 - (د) حساب پیش پرداخت بدهکار و حساب هزینه بستانکار می‌شود.

۷- حساب‌های مختلط حساب‌هایی هستند که:

(الف) گاهی دائمی و گاهی موقت‌اند

(ب) طی سال دائمی و در پایان سال موقت‌اند

(ج) بخشی از آن دائمی و بخش دیگری از آن‌ها موقت‌اند

(د) ابتدای سال دائمی و در پایان سال موقت‌اند

۸- شرکت باستان در اول شهریور ماه سال ۱۳۸۳ مبلغ ۲,۴۰۰,۰۰۰ ریال بابت تعمیراتی که قرار است طی یک سال آینده به شرکت پیام ارائه کند از این شرکت دریافت کرد. در اول شهریور ماه سال ۱۳۸۳ کدام‌یک از ثبت‌های زیر در دفتر روزنامه شرکت باستان انجام می‌شود؟ ضمناً سال مالی شرکت‌های باستان و پیام به آخر اسفند ماه ختم می‌شود.

(الف) حساب صندوق مبلغ ۲,۴۰۰,۰۰۰ ریال بدهکار و حساب پیش دریافت مبلغ ۲,۴۰۰,۰۰۰ ریال بستانکار.

(ب) حساب پیش دریافت مبلغ ۲,۴۰۰,۰۰۰ ریال بدهکار و حساب درآمد مبلغ ۲,۴۰۰,۰۰۰ ریال بستانکار.

(ج) حساب صندوق مبلغ ۲,۴۰۰,۰۰۰ ریال بدهکار و حساب سرمایه مبلغ ۲,۴۰۰,۰۰۰ ریال بستانکار.

(د) حساب پیش پرداخت مبلغ ۲,۴۰۰,۰۰۰ ریال بدهکار و حساب درآمد مبلغ ۲,۴۰۰,۰۰۰ ریال بستانکار.

۹- با توجه به اطلاعات سؤال قبل، در اول شهریور ماه سال ۱۳۸۳ کدام‌یک از ثبت‌های زیر در دفتر روزنامه شرکت پیام انجام می‌شود؟

(الف) حساب صندوق مبلغ ۲,۴۰۰,۰۰۰ ریال بدهکار و حساب پیش پرداخت مبلغ ۲,۴۰۰,۰۰۰ ریال بستانکار.

(ب) حساب صندوق مبلغ ۲,۴۰۰,۰۰۰ ریال بستانکار و حساب پیش پرداخت مبلغ ۲,۴۰۰,۰۰۰ ریال بدهکار.

(ج) حساب صندوق مبلغ ۲,۴۰۰,۰۰۰ ریال بستانکار و حساب سرمایه مبلغ ۲,۴۰۰,۰۰۰ ریال بدهکار.

(د) حساب هزینه تعمیرات مبلغ ۲,۴۰۰,۰۰۰ ریال بدهکار و حساب صندوق مبلغ ۲,۴۰۰,۰۰۰ ریال بستانکار.

۱۰- با توجه به اطلاعات سؤال ۸، در پایان اسفند ماه سال ۱۳۸۳ کدام‌یک از ثبت‌های زیر در دفتر روزنامه شرکت باستان انجام می‌شود؟

(الف) حساب صندوق مبلغ ۱,۴۰۰,۰۰۰ ریال بدهکار و حساب درآمد مبلغ ۱,۴۰۰,۰۰۰ ریال بستانکار.

(ب) حساب پیش دریافت مبلغ ۱,۴۰۰,۰۰۰ ریال بدهکار و حساب درآمد مبلغ ۱,۴۰۰,۰۰۰ ریال بستانکار.

(ج) حساب پیش دریافت مبلغ ۱,۴۰۰,۰۰۰ ریال بستانکار و حساب درآمد مبلغ ۱,۴۰۰,۰۰۰ ریال بدهکار.

(د) حساب پیش دریافت مبلغ ۱,۰۰۰,۰۰۰ ریال بدهکار و حساب درآمد مبلغ ۱,۰۰۰,۰۰۰ ریال بستانکار.

۱۱- با توجه به اطلاعات سؤال ۸، در پایان اسفند ماه سال ۱۳۸۳ کدام‌یک از ثبت‌های زیر در دفتر روزنامه شرکت پیام انجام می‌شود؟

(الف) حساب صندوق مبلغ ۱,۴۰۰,۰۰۰ ریال بستانکار و حساب هزینه تعمیرات مبلغ ۱,۴۰۰,۰۰۰ ریال بستانکار.

(ب) حساب پیش پرداخت مبلغ ۱,۴۰۰,۰۰۰ ریال بستانکار و حساب هزینه تعمیرات مبلغ ۱,۴۰۰,۰۰۰ ریال بدهکار.

(ج) حساب هزینه تعمیرات مبلغ ۱,۴۰۰,۰۰۰ ریال بدهکار و حساب صندوق مبلغ ۱,۴۰۰,۰۰۰ ریال بستانکار.

(د) حساب هزینه تعمیرات مبلغ ۱,۰۰۰,۰۰۰ ریال بدهکار و حساب پیش پرداخت مبلغ ۱,۰۰۰,۰۰۰ ریال بستانکار.

۱۲- با توجه به اطلاعات سؤال ۸، در پایان شهریور ماه سال ۱۳۸۴ کدام‌یک از ثبت‌های زیر در دفتر روزنامه شرکت باستان انجام می‌شود؟

(الف) حساب صندوق مبلغ ۱,۴۰۰,۰۰۰ ریال بدهکار و حساب درآمد مبلغ ۱,۴۰۰,۰۰۰ ریال بستانکار.

(ب) حساب پیش دریافت مبلغ ۱,۴۰۰,۰۰۰ ریال بدهکار و حساب درآمد مبلغ ۱,۴۰۰,۰۰۰ ریال بستانکار.

(ج) حساب پیش دریافت مبلغ ۱,۴۰۰,۰۰۰ ریال بستانکار و حساب درآمد مبلغ ۱,۴۰۰,۰۰۰ ریال بدهکار.

د) حساب پیش دریافت مبلغ یک میلیون ریال بدهکار و حساب درآمد مبلغ یک میلیون ریال بستانکار.
۱۳ - با توجه به اطلاعات سؤال ۸، در پایان شهریور ماه سال ۱۳۸۴ کدام یک از ثبت‌های زیر در دفتر روزنامه شرکت پیام انجام می‌شود؟

الف) حساب صندوق مبلغ ۱,۴۰۰,۰۰۰ ریال بستانکار و حساب هزینه تعمیرات مبلغ ۱,۴۰۰,۰۰۰ ریال بستانکار.
ب) حساب پیش پرداخت مبلغ ۱,۴۰۰,۰۰۰ ریال بستانکار و حساب هزینه تعمیرات مبلغ ۱,۴۰۰,۰۰۰ ریال بدهکار.
ج) حساب هزینه تعمیرات مبلغ ۱,۴۰۰,۰۰۰ ریال بدهکار و حساب صندوق مبلغ ۱,۴۰۰,۰۰۰ ریال بستانکار.
د) حساب هزینه تعمیرات مبلغ یک میلیون ریال بدهکار و حساب پیش پرداخت مبلغ یک میلیون ریال بستانکار.
۱۴ - شرکت توشه در تاریخ ۱۵ آبان ماه ۱۳۸۳ مبلغ ۹۰۰,۰۰۰ ریال بابت حق بیمه یک سال آینده (از ۱۵ آبان ماه ۱۳۸۳ تا ۱۵ آبان ماه ۱۳۸۴) خودروهای شرکت پرداخت کرد. در ۱۵ آبان ماه سال ۱۳۸۳ کدام یک از ثبت‌های زیر در دفتر روزنامه شرکت انجام می‌گیرد؟

الف) پیش پرداخت بیمه ۹۰۰,۰۰۰ ریال بدهکار و سرمایه ۹۰۰,۰۰۰ ریال بستانکار.
ب) هزینه بیمه ۹۰۰,۰۰۰ ریال بدهکار و پیش پرداخت بیمه ۹۰۰,۰۰۰ ریال بستانکار.
ج) پیش پرداخت بیمه ۹۰۰,۰۰۰ ریال بدهکار و صندوق ۹۰۰,۰۰۰ ریال بستانکار.
د) پیش پرداخت بیمه ۹۰۰,۰۰۰ ریال بدهکار و هزینه بیمه ۹۰۰,۰۰۰ ریال بستانکار.
۱۵ - با توجه به اطلاعات سؤال قبل در پایان اسفند ماه سال ۱۳۸۳ کدام یک از ثبت‌های زیر در دفتر روزنامه شرکت انجام می‌گیرد؟

الف) پیش پرداخت بیمه ۳۳۷,۵۰۰ ریال بدهکار و سرمایه ۳۳۷,۵۰۰ ریال بستانکار.
ب) پیش پرداخت بیمه ۵۶۲,۵۰۰ ریال بستانکار و هزینه بیمه ۵۶۲,۵۰۰ ریال بدهکار.
ج) پیش پرداخت بیمه ۵۶۲,۵۰۰ ریال بدهکار و صندوق ۵۶۲,۵۰۰ ریال بستانکار.
د) پیش پرداخت بیمه ۳۳۷,۵۰۰ ریال بستانکار و هزینه بیمه ۳۳۷,۵۰۰ ریال بدهکار.
۱۶ - مانده حساب پیش پرداخت بیمه در شرکت توانا در پایان اسفند ماه ۱۳۸۳ قبل از اصلاحات مبلغ ۶۰۰,۰۰۰ ریال است. اگر تا پایان سال مذکور ۴۵۰,۰۰۰ ریال از حق بیمه منقضی شده باشد، در پایان اسفند ماه سال ۱۳۸۳ کدام یک از ثبت‌های زیر در دفتر روزنامه شرکت انجام می‌گیرد؟

الف) پیش پرداخت بیمه ۴۵۰,۰۰۰ ریال بدهکار و صندوق ۴۵۰,۰۰۰ ریال بستانکار.
ب) پیش پرداخت بیمه ۴۵۰,۰۰۰ ریال بستانکار و هزینه بیمه ۴۵۰,۰۰۰ ریال بدهکار.
ج) پیش پرداخت بیمه ۲۵۰,۰۰۰ ریال بدهکار و صندوق ۲۵۰,۰۰۰ ریال بستانکار.
د) پیش پرداخت بیمه ۲۵۰,۰۰۰ ریال بستانکار و هزینه بیمه ۲۵۰,۰۰۰ ریال بدهکار.
۱۷ - شرکت دانا در پایان اسفند ماه ۱۳۸۳ بابت خدماتی که به مشتریان ارائه داده است صورت حسابی به مبلغ ۸۵۰,۰۰۰ ریال صادر کرد اما تا کنون وجه آن دریافت نشده است. در پایان اسفند ماه سال ۱۳۸۳ کدام یک از ثبت‌های زیر در دفتر روزنامه شرکت انجام می‌گیرد؟

الف) پیش دریافت ۸۵۰,۰۰۰ ریال بدهکار و صندوق ۸۵۰,۰۰۰ ریال بستانکار.
ب) پیش دریافت ۸۵۰,۰۰۰ ریال بدهکار و درآمد ۸۵۰,۰۰۰ ریال بستانکار.
ج) حساب‌های دریافتی ۸۵۰,۰۰۰ ریال بدهکار و صندوق ۸۵۰,۰۰۰ ریال بستانکار.
د) حساب‌های دریافتی ۸۵۰,۰۰۰ ریال بدهکار و درآمد ۸۵۰,۰۰۰ ریال بستانکار.
۱۸ - شرکت دانش در پایان اسفند ماه ۱۳۸۳ بابت خدماتی که دریافت کرده است صورت حسابی به مبلغ ۷۴۰,۰۰۰ ریال

دریافت کرد اما تا کنون وجه آن را پرداخت نکرده است. در پایان اسفند ماه سال ۱۳۸۳ کدام یک از ثبت‌های زیر در دفتر روزنامه شرکت انجام می‌گیرد؟

الف) هزینه ۷۴۰,۰۰۰ ریال بدهکار و صندوق ۷۴۰,۰۰۰ ریال بستانکار.

ب) هزینه ۷۴۰,۰۰۰ ریال بدهکار و حساب‌های پرداختی ۷۴۰,۰۰۰ ریال بستانکار.

ج) حساب‌های دریافتی ۷۴۰,۰۰۰ ریال بدهکار و درآمد ۷۴۰,۰۰۰ ریال بستانکار.

د) حساب‌های پرداختی ۷۴۰,۰۰۰ ریال بستانکار و هزینه ۷۴۰,۰۰۰ ریال بدهکار.

۱۹- شرکت مهستان ماشین آلاتی به بهای تمام شده ۴۰ میلیون ریال را در ابتدای تیرماه ۱۳۸۳ خریداری کرد. عمر مفید این ماشین آلات ۲۰ سال و ارزش اسقاط آن ۴ میلیون ریال است. بابت استهلاک این ماشین آلات در پایان اسفند ماه سال ۱۳۸۳ کدام یک از ثبت‌های زیر در دفتر روزنامه شرکت انجام می‌گیرد؟

الف) هزینه استهلاک ماشین آلات ۱,۸۰۰,۰۰۰ ریال بدهکار و ماشین آلات ۱,۸۰۰,۰۰۰ ریال بستانکار.

ب) هزینه استهلاک ماشین آلات ۱,۳۵۰,۰۰۰ ریال بدهکار و ماشین آلات ۱,۳۵۰,۰۰۰ ریال بستانکار.

ج) هزینه استهلاک ماشین آلات ۱,۸۰۰,۰۰۰ ریال بدهکار و استهلاک انباشته ماشین آلات ۱,۸۰۰,۰۰۰ ریال بستانکار.

د) هزینه استهلاک ماشین آلات ۱,۳۵۰,۰۰۰ ریال بدهکار و استهلاک انباشته ماشین آلات ۱,۳۵۰,۰۰۰ ریال بستانکار.

۲۰- با توجه به اطلاعات سؤال قبل، بابت استهلاک ماشین آلات در پایان اسفند ماه سال ۱۳۸۴ کدام یک از ثبت‌های زیر در دفتر روزنامه شرکت انجام می‌گیرد؟

الف) هزینه استهلاک ماشین آلات ۱,۸۰۰,۰۰۰ ریال بدهکار و ماشین آلات ۱,۸۰۰,۰۰۰ ریال بستانکار.

ب) هزینه استهلاک ماشین آلات ۱,۳۵۰,۰۰۰ ریال بدهکار و ماشین آلات ۱,۳۵۰,۰۰۰ ریال بستانکار.

ج) هزینه استهلاک ماشین آلات ۱,۸۰۰,۰۰۰ ریال بدهکار و استهلاک انباشته ماشین آلات ۱,۸۰۰,۰۰۰ ریال بستانکار.

د) هزینه استهلاک ماشین آلات ۱,۳۵۰,۰۰۰ ریال بدهکار و استهلاک انباشته ماشین آلات ۱,۳۵۰,۰۰۰ ریال بستانکار.

۲۱- کدام یک از گزینه‌های زیر در مورد استهلاک انباشته صحیح است؟

الف) حساب استهلاک انباشته یک حساب دائمی است و تا پایان عمر مفید دارایی هر ساله هزینه استهلاک محاسبه و به آن افزوده می‌شود.

ب) حساب استهلاک انباشته یک حساب کاهنده دارایی است.

ج) حساب استهلاک انباشته از حساب دارایی مربوطه در ترازنامه کسر می‌شود.

د) تمام گزینه‌های فوق صحیح هستند.

۲۲- شرکت بوستان در ابتدای تیرماه ۱۳۸۳ مبلغ ۸۲۰,۰۰۰ ریال ملزومات بصورت نقد خریداری کرد. با استفاده از روش ثبت خرید ملزومات در حساب دارایی، در تاریخ خرید کدام یک از ثبت‌های زیر در دفتر روزنامه شرکت بوستان انجام می‌گیرد؟

الف) هزینه ملزومات ۸۲۰,۰۰۰ ریال بدهکار و حساب‌های پرداختی ۸۲۰,۰۰۰ ریال بستانکار.

ب) هزینه ملزومات ۸۲۰,۰۰۰ ریال بدهکار و حساب صندوق ۸۲۰,۰۰۰ ریال بستانکار.

ج) موجودی ملزومات ۸۲۰,۰۰۰ ریال بدهکار و حساب صندوق ۸۲۰,۰۰۰ ریال بستانکار.

د) گزینه‌های ب و ج هر دو صحیح است.

۲۳- با توجه به اطلاعات سؤال قبل، در صورتیکه طی سال ۱۳۸۳ مبلغ ۴۷۸,۰۰۰ ریال از ملزومات مصرف شده باشد، در پایان سال ۱۳۸۳ کدام یک از ثبت‌های زیر در دفتر روزنامه شرکت بوستان انجام می‌گیرد؟

الف) هزینه ملزومات ۳۴۲,۰۰۰ ریال بدهکار و حساب‌های پرداختی ۳۴۲,۰۰۰ ریال بستانکار.

ب) هزینه ملزومات ۴۷۸,۰۰۰ ریال بدهکار و حساب صندوق ۴۷۸,۰۰۰ ریال بستانکار.

ج) هزینه ملزومات ۴۷۸,۰۰۰ ریال بدهکار و موجودی ملزومات ۴۷۸,۰۰۰ ریال بستانکار.

د) هزینه ملزومات ۳۴۲,۰۰۰ ریال بدهکار و موجودی ملزومات ۳۴۲,۰۰۰ ریال بستانکار.

۲۴ - کدامیک از گزینه‌های زیر در مورد موجودی ملزومات و هزینه ملزومات صحیح است؟

الف) موجودی ملزومات یک حساب دائمی و هزینه ملزومات یک حساب موقت است.

ب) موجودی ملزومات یک حساب موقت و هزینه ملزومات یک حساب دائمی است.

ج) موجودی ملزومات و هزینه ملزومات هر دو حساب موقت‌اند

د) موجودی ملزومات و هزینه ملزومات هر دو حساب دائمی‌اند

۲۵ - کدامیک از گزینه‌های زیر در مورد تراز آزمایشی اصلاح شده صحیح است؟

الف) تراز آزمایشی اصلاح شده پس از ثبت کلیه اصلاحات در دفتر روزنامه و انتقال آن‌ها به دفتر کل تهیه می‌شود.

ب) تراز آزمایشی اصلاح شده مبنای تهیه صورت سود و زیان قرار می‌گیرد.

ج) تراز آزمایشی اصلاح شده صورتی است از تمامی مانده‌های حساب‌های دفتر کل که پس از انتقال ثبت‌های اصلاحی

از دفتر روزنامه به دفتر کل تهیه می‌شود.

د) تمام گزینه‌های فوق صحیح هستند.

فصل هشتم

بستن حسابها در پایان دوره مالی

اهداف رفتاری :

پس از مطالعه این فصل از فراگیر انتظار می‌رود که :

- ۱ - مفهوم بستن حسابها را بداند.
- ۲ - نحوه‌ی بستن حساب‌های موقت با حساب خلاصه سود و زیان را بداند.
- ۳ - نحوه‌ی بستن حساب‌های دائمی با تراز اختتامیه را بداند.
- ۴ - نحوه‌ی افتتاح حساب‌های دائمی با تراز افتتاحیه را بداند.

سیستم حسابداری باید کلیه‌ی اطلاعات مالی مؤسسه را شناسایی، اندازه‌گیری، ثبت، طبقه‌بندی و در قالب صورت‌های مالی تلخیص نماید تا اطلاعات مفیدی را برای استفاده کنندگان اطلاعات حسابداری فراهم کند. فرایند حسابداری شامل یک سری عملیاتی است که بطور پیاپی در هر دوره‌ی مالی تکرار می‌شود. این عملیات پیاپی را چرخه‌ی حسابداری^۱ می‌گویند. چرخه حسابداری را به صورت شکل صفحه بعد می‌توان نشان داد.^۲ همان طوری که در شکل ملاحظه می‌شود، عملیات

حسابداری به ترتیب عبارت‌اند از:

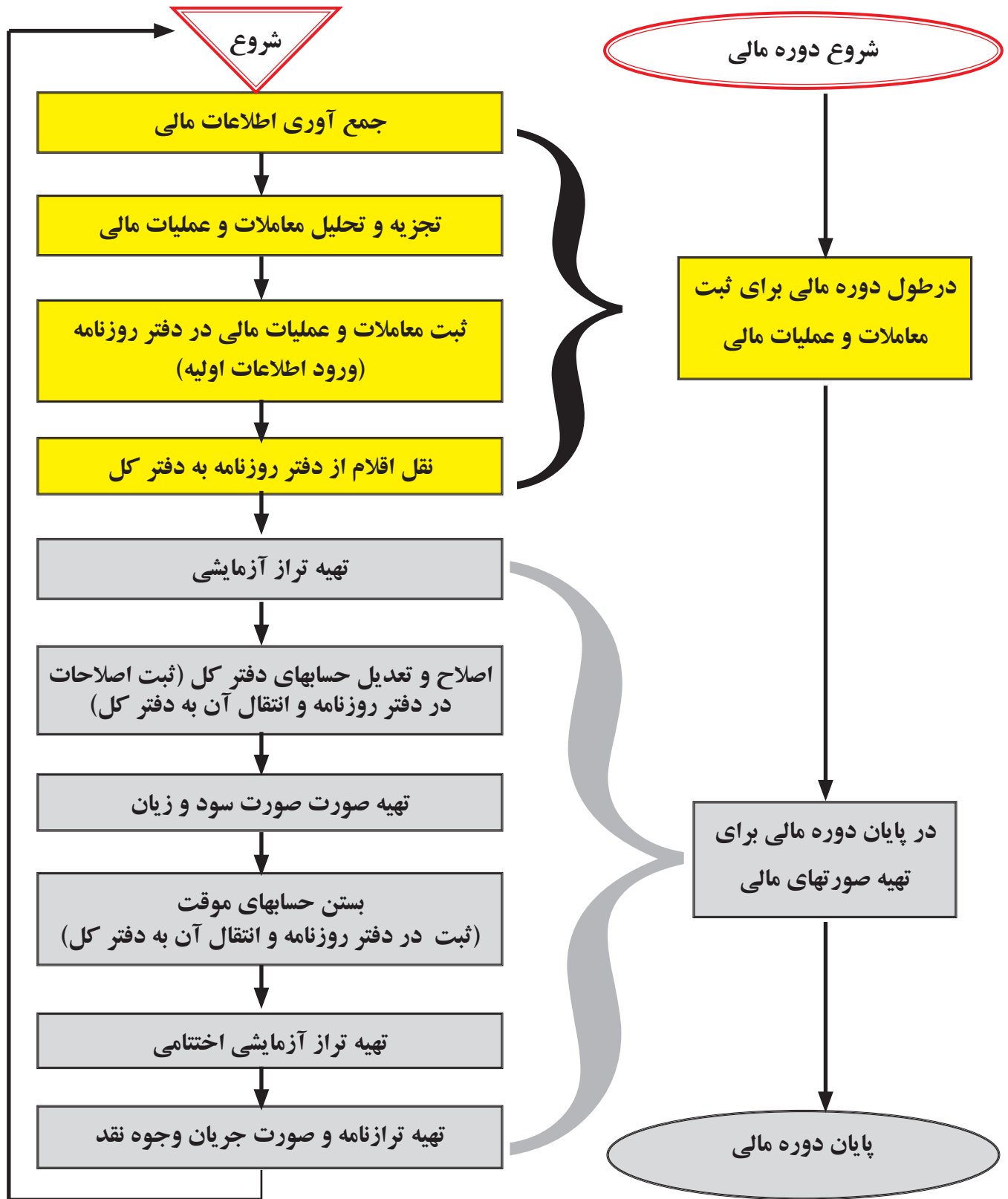
- ۱ - جمع‌آوری اطلاعات مالی
- ۲ - تجزیه و تحلیل معاملات و عملیات مالی
- ۳ - ثبت معاملات و عملیات مالی در دفتر روزنامه (ورود اطلاعات اولیه)
- ۴ - نقل ارقام از دفتر روزنامه به دفتر کل
- ۵ - تهیه‌ی تراز آزمایشی
- ۶ - اصلاح و تعدیل حساب‌های دفتر کل (ثبت اصلاحات در دفتر روزنامه و انتقال آن به دفتر کل)
- ۷ - تهیه‌ی صورت سود و زیان و صورت تغییرات سرمایه
- ۸ - بستن حساب‌های موقت (انجام ثبت‌های مربوط به بستن حساب‌های موقت در دفتر روزنامه و انتقال آن‌ها به دفتر کل)
- ۹ - تهیه‌ی تراز آزمایشی اختتامی
- ۱۰ - تهیه‌ی ترازنامه و بستن حساب‌های دائمی.

همان‌طور که در شکل ملاحظه می‌شود، عملیات حسابداری در دو مقطع انجام می‌شود: (الف) در طول دوره‌ی مالی و (ب) در پایان دوره مالی. عملیات ردیف‌های یک تا چهار فوق در طول دوره مالی و بقیه آن‌ها در پایان دوره‌ی مالی انجام می‌شود. در فصول قبل، کلیه‌ی موارد فوق به غیر از بستن حساب‌ها تشریح گردید. در این فصل، ابتدا نحوه‌ی بستن حساب‌های موقت تشریح می‌شود. پس از ثبت بستن حساب‌های موقت در دفتر روزنامه و انتقال آن به دفتر کل، مجدداً از روی مانده‌ی حساب‌های دفتر کل یک تراز آزمایشی تهیه می‌شود که به آن تراز آزمایشی اختتامی می‌گویند. سپس از روی تراز آزمایشی

1 - Accounting Cycle

۲- مصطفی علیمدد و نظام الدین ملک آرائی، « اصول حسابداری » جلد اول، چاپ ششم، تهران، سازمان حسابرسی، ۱۳۷۴، صفحه ۱۹۶.

اختتامی، ترازنامه تهیه می شود. نهایتاً پس از آنکه کلیه صورت های مالی از جمله ترازنامه تنظیم گردید، حساب های دائمی نیز بسته خواهند شد و بدین ترتیب چرخه حسابداری مؤسسه تکمیل می شود.

مفهوم بستن حساب‌ها

همان‌طور که در فصل قبل بیان گردید، حساب‌های دفتر کل را از نظر انتقال یا عدم انتقال مانده‌ی آن‌ها به سال بعد می‌توان به سه دسته‌ی (۱) حساب‌های دائمی، (۲) حساب‌های موقت و (۳) حساب‌های مختلط طبقه‌بندی نمود. حساب‌های مختلط نیز نهایتاً با انجام ثبت‌های اصلاحی قسمت دائمی و قسمت موقتی آن‌ها از هم تفکیک می‌شوند. لذا در پایان سال پس از انجام اصلاحات، حساب‌ها یا دائمی هستند یا موقت و حساب‌های مختلط وجود ندارد. پس از تهیه صورت سود و زیان، حساب‌های موقت نیز بسته می‌شوند و فقط حساب‌های دائمی باقی می‌ماند. مانده‌ی کلیه‌ی حساب‌های دائمی نیز در ترازنامه درج و از طریق صدور سند اختتامیه به سال بعد منتقل می‌شوند. در ادامه این فصل، ابتدا نحوه بستن حساب‌های موقت تشریح می‌شود و سپس نحوه‌ی انتقال حساب‌های دائمی به سال بعد تبیین می‌گردد.

در پایان سال پس از انجام اصلاحات، حساب‌ها یا دائمی هستند یا موقت.
حساب‌های موقت در پایان سال بسته می‌شوند.
در پایان سال، مانده تمامی حساب‌های دائمی در ترازنامه درج و از طریق صدور سند اختتامیه به سال بعد منتقل می‌شوند.

بستن حساب‌های موقت در پایان دوره مالی (در مؤسسات خدماتی)

همان‌طور که قبلاً نیز بیان گردید، در پایان سال مالی حساب‌های موقت باید بسته شوند. حساب‌های موقت حساب‌هایی هستند که در پایان سال بسته می‌شوند و مانده آن‌ها به سال بعد منتقل نمی‌شود. حساب‌های موقت شامل درآمدها، هزینه‌ها و حساب برداشت می‌باشد. برای بستن حساب درآمدها و هزینه‌ها از یک حساب واسطه بنام «حساب خلاصه‌ی سود و زیان» استفاده می‌شود. به این ترتیب، مراحل بستن حساب‌های موقت به صورت زیر است:

مرحله‌ی اول: بستن حساب درآمدها

حساب درآمدها را بدهکار و حساب خلاصه سود و زیان را بستانکار می‌کنیم.

مرحله‌ی دوم: بستن حساب هزینه‌ها

حساب خلاصه سود و زیان را معادل جمع هزینه‌ها بدهکار و تک تک حساب‌های مربوط به هزینه‌ها را بستانکار می‌کنیم.

مرحله‌ی سوم: بستن حساب خلاصه سود و زیان

حساب خلاصه سود و زیان را مانده‌گیری می‌کنیم و در صورتی که مانده‌ی آن بستانکار باشد، معادل مبلغ مانده‌ی آن را بدهکار و حساب سرمایه را بستانکار می‌کنیم. مانده بستانکار حساب خلاصه سود و زیان را، سود می‌گویند. اما اگر حساب خلاصه‌ی سود و زیان مانده بدهکار داشته باشد، باید این حساب را بستانکار و حساب سرمایه را بدهکار نماییم. مانده بدهکار حساب خلاصه سود و زیان را، زیان می‌گویند.

مرحله‌ی چهارم: بستن حساب برداشت

برای بستن مانده حساب برداشت، حساب سرمایه را بدهکار و حساب برداشت را بستانکار می‌کنیم.